

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 19.11.2013.
SWD(2013) 460 final

RADNI DOKUMENT SLUŽBI KOMISIJE

SAŽETAK PROCJENE UČINKA

uz dokument

Prijedlog Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni

Uredbe (EZ) br. 861/2007 Europskog parlamenta i Vijeća o uvođenju europskog postupka za sporove male vrijednosti i Uredbe (EZ) br. 1896/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o uvođenju postupka za europski platni nalog

{COM(2013) 794 final}

{SWD(2013) 459 final}

RADNI DOKUMENT SLUŽBI KOMISIJE

SAŽETAK PROCJENE UČINKA

uz dokument

Prijedlog Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni

Uredbe (EZ) br. 861/2007 Europskog parlamenta i Vijeća o uvođenju europskog postupka za sporove male vrijednosti i Uredbe (EZ) br. 1896/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o uvođenju postupka za europski platni nalog

RADNI DOKUMENT SLUŽBI KOMISIJE

SAŽETAK PROCJENE UČINKA

uz dokument

Prijedlog Uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o izmjeni

Uredbe (EZ) br. 861/2007 Europskog parlamenta i Vijeća o uvođenju europskog postupka za sporove male vrijednosti i Uredbe (EZ) br. 1896/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. prosinca 2006. o uvođenju postupka za europski platni nalog

1. DEFINICIJA PROBLEMA

Ciljevi Uredbe o uvođenju europskog postupka za sporove male vrijednosti (dalje u tekstu „EPSMV“ ili „Uredba“) uključuju bolji pristup pravosuđu i unaprjeđenje uzajamnog priznavanja presuda u građanskim i trgovačkim stvarima. Dok je drugi cilj uspješno ostvaren ukidanjem egzekviture, pristup pravosuđu u slučaju sporova male vrijednosti nije se popravio u zadovoljavajućoj mjeri. Prednosti europskog pojednostavljenog postupka nisu u potpunosti iskorištene i pristup pravosuđu nije se dovoljno poboljšao za neke zainteresirane strane, posebno za MSP-ove.

Problem 1.: Ograničeno područje primjene Uredbe

Prag od 2 000 EUR prenizak je

Prag od 2 000 EUR znatno ograničava dostupnost postupaka za MSP-ove čiji prekogranični sporovi s drugim poduzećima iznose u prosjeku 39 700 EUR. Oko 30 % zahtjeva poduzeća u vrijednosti je između 2 001 EUR i 10 000 EUR. Ta poduzeća moraju koristiti nacionalne postupke za sporove male vrijednosti ili – ako takav nacionalan postupak ne postoji za prekogranične predmete – redovne građanske postupke. U državama članicama u kojima nisu predviđena pojednostavljenja postupka u slučaju sporova male vrijednosti to vodi do **nerazmjernih sudskih troškova i dugotrajnih postupaka**, zbog čega tužitelji odustaju od pokretanja tužbe.

To vodi do financijskih gubitaka i manjeg povjerenja u prekograničnu trgovinu.

Preuska definicija „prekograničnog“. Uredba se trenutačno primjenjuje samo na sporove u kojima samo jedna od stranaka ima domicil ili uobičajeno boravište u državi članici koja nije država članica u kojoj se nalazi sud. Tim se ograničenjem sužava područje primjene Uredbe uslijed čega postupak nije dostupan u prekograničnim predmetima kada bi mogao građanima uštedjeti troškove i vrijeme. Osim toga, ako tužitelj, u skladu s odredbama Uredbe (EZ) br. 44/2001 može birati između nadležnosti sudova u državi članici u kojoj on i tuženik imaju domicil i posebne nadležnosti u skladu s odjeljkom 2. Uredbe Bruxelles I, izbor nadležnosti prema uobičajenom domicilu ne bi trebao utjecati na njegovu mogućnost korištenja europskog postupka za sporove male vrijednosti, koji bi mu inače bio dostupan.

Nadalje, ograničenjem su zabranjeni zahtjevi koje u okviru europskog postupka za sporove male vrijednosti sudovima država članica predaju državljani trećih zemalja ili koji se prodaju protiv njih, na primjer kada je potrošač u EU-u, a poduzeće u trećoj zemlji.

Problem 2.: Neučinkovitosti EPSMV-a zbog visokih troškova i trajanja postupka u prekograničnim predmetima vrijednosti manje od 2 000 EUR *Neučinkovitost koja proizlazi iz činjenice da se daje prednost poštanskoj dostavi u odnosu na elektroničku*

dostavu: EPSMV je u načelu pisani postupak. U svim slučajevima dostave pismena, Uredbom se propisuje kao primarni način dostave dostavu poštanskom službom s potvrdom o primitku. Druge se metode dostave mogu primjenjivati samo ako dostava poštanskom službom nije moguća.

Iako je dostava poštanskom službom jeftinija od drugih načina dostave koji se koriste u redovnim postupcima u državama članicama, ona svejedno uzrokuje troškove i kašnjenja koji bi se mogli izbjeći elektroničkom dostavom dokumenata.

Potreba za putovanjem zbog slabe iskorištenosti komunikacijskih sredstava na daljinu za usmene rasprave i izvođenje dokaza: iako je europski postupak za sporove male vrijednosti pisani postupak, sud može, ako to smatra nužnim, održati usmenu raspravu. Ako sud ne koristi informacijske i komunikacijske tehnologije, pozvane osobe moraju putovati na sud koji se možda nalazi u drugoj državi članici.

To može prouzročiti znatne dodatne troškove i kašnjenje za stranke. Uporaba IKT tehnologija može biti održivo rješenje problema udaljenosti i zemljopisnog pristupa sudovima.

Nerazmjerni sudski troškovi u odnosu na vrijednost zahtjeva: većina država članica strankama sudske pristojbe naplaćuje unaprijed. Sudski troškovi koji su veći od 10% vrijednosti zahtjeva smatraju se nerazmjernima i mogu utjecati na odluku građana da ne pokreću spor. U nekim su državama članicama sudski troškovi nerazmjerni vrijednosti zahtjeva, posebno u slučaju sporova male vrijednosti, jer što je manja vrijednost zahtjeva, to je nerazmjernost sudskih troškova veća.

Praktične prepreke plaćanju sudskih troškova: metode plaćanja razlikuju se u državama članicama i kreću se od stvarnog fizičkog plaćanja u prostorijama suda do bankovnog prijenosa. Posebno kada se zahtijeva plaćanje u gotovini, biljezima, čekovima ili putem odvjetnika, stranke će trpjeti putne troškove ili će morati platiti odvjetnika u državi članici u kojoj se nalazi sud, što ih može obeshrabriti od podnošenja tužbe.

Nepotrebni troškovi prijevoda: stranka koja traži izvršenje presude mora dostaviti izvornik presuda i obrazac D (potvrda o presudi u EPSMV-u). Obveza prevođenja Obrasca D donosi nepotrebne troškove jer bi se obveza prevođenja trebala odnositi samo na Odjeljak 4.3. obrasca (sadržaj presude), budući da su drugi dijelovi već dostupni na svim jezicima.

Netransparentnost podataka o troškovima spora i načinima plaćanja sudskih troškova u predmetima EPSMV-a: ovom se Uredbom već zahtijeva od država članica da razmjenjuju podatke o nekoliko praktičnih aspekata. Međutim, podaci o troškovima spora i prihvatljivim metodama plaćanja sudskih troškova u okviru EPSMV-a trenutno nisu dostupni.

Netransparentnost podataka o dostupnosti praktične pomoći građanima: iako države članice trenutno imaju obvezu osigurati da građani dobiju pomoć u ispunjavanju obrazaca, čini se da u praksi nedostaje transparentnost u odnosu na zainteresirane strane ili organizacije koje su odgovorne pružiti takvu pomoć.

Problem 3.: Ograničena svijest o postojanju i načinu provedbe postupka

Kako bi se osigurala uspješna primjena europskog postupka za sporove male vrijednosti, nužno je da su mjerodavne zainteresirane strane - građani, sudovi i druge organizacije koje pružaju potporu i pomoć - upoznate s postojanjem tog postupka i s načinom provedbe. Postoje dokazi o tome da ni građani ni sudovi nisu dobro informirani o postojanju i postupcima EPSMV-a.

Komisija je taj problem pokušala riješiti nizom mjera poduzetih u cilju podizanja svijesti i razvoja osposobljavanja.

Te će mjere vjerojatno donijeti pozitivne rezultate i uslijedit će sve veći broj zahtjeva u okviru EPSMV-a.

2. ANALIZA SUPSIDIJARNOSTI

Ovo pitanje ima transnacionalne aspekte koji se ne mogu riješiti na zadovoljavajući način pojedinačnim djelovanjem država članica. Nacionalni pojednostavljeni postupci, ako postoje, vrlo su različiti i u smislu praga i u smislu postignute jednostavnosti postupaka. Kada ne bi postojali ujednačeni postupovni standardi u cijelom EU-u, dodatna svojstvena složenost i trošak prekograničnih sporova doveli bi do povećanja nerazmjernih troškova i produljenja trajanja spora. Narušeno tržišno natjecanje na unutarnjem tržištu zbog neravnoteže između postupovnih sredstava koja su na raspolaganju tužiteljima/vjerovnicima u različitim državama članicama zahtijeva djelovanje u cijelom EU-u kojime se jamči ravnopravnost vjerovnika i dužnika u cijelom EU-u.

Nadalje, djelovanje na razini EU-a donijelo bi znatne prednosti u odnosu na učinkovitost jer će se izmijenjenom Uredbom uspostaviti ujednačeni postupovni alati za sve prekogranične sporove u njezinu području primjene, bez obzira na to gdje u EU-u se održava rasprava.

3. CILJEVI INICIJATIVE EU-A

Glavni su ciljevi ove inicijative osigurati lakši pristup pravosuđu za veći broj prekograničnih sporova male vrijednosti i smanjiti postojeću štetu koju skupi sporovi uzrokuju MSP-ovima i potrošačima.

4. MOGUĆNOSTI POLITIKE

Razmatrane su četiri mogućnosti politike. Mogućnosti politike 1. i 3. posebno su procijenjene.

1. mogućnost politike - Status quo (osnovni scenarij): Uredba ostaje neizmijenjena.

2. mogućnost politike - Pojednostavljenje ukidanjem uredbe: stupanjem na snagu Uredbe (EZ) br. 1215/2013 o nadležnosti, priznavanju i izvršavanju građanskih i trgovačkih stvari (Bruxelles I. preinačena) 10. siječnja 2015. doći će do ukidanja egzekviture općenito u EU-u. Međutim, dodana vrijednost Uredbe o europskom postupku za sporove male vrijednosti jest u tome da se njome predviđa predvidljiv, ujednačen, brz i jednostavan postupak koji je troškovno učinkovita alternativa nacionalnim postupcima. Zbog tih je razloga ta mogućnost **odbačena**.

3. mogućnost politike - Revizija Uredbe: tri glavna elementa podložna su reviziji i za svaki je razmotreno nekoliko sporednih mogućnosti.

Prvo, problem nerazmjernih troškova prekograničnih sporova iznad 2 000 EUR mogao bi se riješiti povećanjem praga na 1) 5 000 EUR, 2) 10 000 EUR ili 3) iznad 10 000 EUR.

Drugo, pitanje uske definicije „prekograničnih predmeta“ moglo bi se riješiti proširenjem područja primjene na sve predmete s prekograničnim elementom.

Treće, **neučinkovitosti postojećeg postupka** mogu se ukloniti na sljedeće načine:

davanje prednosti dostavi poštanskom službom može se popraviti a) stavljanjem elektroničke i poštanske dostave u ravnopravan položaj u državama članicama u kojima funkcionira elektronička dostava ili 2) uvođenjem obveze svih država članica da uvedu elektroničku dostavu;

potreba za putovanjem zbog nedovoljnog korištenja komunikacijskih sredstava na daljinu za usmene rasprave i izvođenje dokaza, osiguravanjem da se sve usmene rasprave organiziraju komunikacijskim sredstvima na daljinu, osim u slučaju stranke koja traži da bude nazočna na sudu;

nerazmjerne sudske naknade 1) određivanjem granice iznosa sudskih troškova na najviše 5 % vrijednosti spora, uz mogućnost ograničenja iznosa na najviše 45 EUR, ili 2) određivanjem granice iznosa sudskih troškova na najviše 10 % vrijednosti zahtjeva, uz moguće određivanje minimalne vrijednosti od najviše 35 EUR;

praktične prepreke plaćanju sudskih troškova, a) propisivanjem obveznog prihvaćanja barem bankovnih prijenosa ili 2) osiguravanjem obveznog prihvaćanja barem sustava plaćanja putem interneta bankovnim prijenosom ili kreditnom/debitnom karticom;

nepotrebni troškovi prijevoda u fazi izvršavanja, uklanjanjem obveze prevođenja obrasca D; osim za odjeljak 4.3 Obrasca F (sadržaj presude);

troškovi u vezi s transparentnosti sudskih troškova, načinom plaćanja sudskih troškova i dostupnosti pomoći u slučaju europskih postupaka za sporove male vrijednosti, uvođenjem obveze država članica da o tim podacima obavijeste Komisiju.

4. mogućnost politike - Usklađivanje nacionalnih postupaka za sporove male vrijednosti putem direktive: mogućnost bi se sastojala od stvaranja jedinstvenog postupka za sporove male vrijednosti u okviru određenog praga kojim bi se uskladila nacionalna postupovna pravila koja se primjenjuju na prekogranične i nacionalne predmete bez razlike. Međutim, usklađivanje postupovnog prava država članica bilo bi teško. Zbog tih je razloga i ta mogućnost **odbačena**.

5. PROCJENA UČINAKA

Europski postupak za sporove male vrijednosti do danas je korišten u ograničenoj mjeri zbog problema navedenih u definiciji problema. Međutim, raširenija uporaba pojednostavljenog postupka ima značajne prednosti. U cilju prikaza niza prednosti koje bi proizašle iz provedbe 3. mogućnosti politike, pretpostavka je da bi se u onim državama članicama u kojima postoji pojednostavljen nacionalni postupak, 50 % zahtjeva u vrijednosti do 10 000 EUR rješavalo putem europskog postupka za sporove male vrijednosti. Pretpostavka je da bi se u drugim državama članicama takvi zahtjevi rješavali u okviru EPSMV-a s obzirom na znatne razlike u troškovima između sporova koji se vode u okviru EPSMV-a i u okviru redovnog postupka. Kombinacija uštede vremena i troškova pojedinih elemenata preferirane mogućnosti donijela bi moguće smanjenje troškova od oko 325 – 418 milijuna EUR.

Mjerila za ocjenjivanje	Ocjena Status Quo	Ocjena Preferirana mogućnost	Obrazloženje
Učinkovitost mogućnosti politika u ostvarivanju ciljeva	0	2	<p>Osigurati bolji pristup pravosuđu: očekuje se da će revizija dovesti do značajnog povećanja broja zahtjeva za EPSMV. Očekuje se da će 217 500 novih predmeta imati koristi od povećanja praga na 10 000 EUR. Drugo, postupovna poboljšanja postupka za zahtjeve do 2 000 EUR isto će dovesti do većeg korištenja EPSMV-a, što će dugoročno dovesti do 414 060 mogućih predmeta (sa 3 500 u 2012.).</p> <p>Pojednostaviti sudski postupak: postupak EPSMV-a bit će dodatno pojednostavljen uporabom tehnologije koja geografsku udaljenost čini gotovo beznačajnom.</p> <p>Smanjiti troškove i trajanje spora: uporaba moderne</p>

			tehnologije dovest će do smanjenja troškova i skraćanja postupka. Povećanje transparentnosti postupka: Države članice morat će dostaviti Komisiji dodatne podatke. Komisija će te podatke objaviti na internetu (na portalu e-Pravosuđe).
Troškovi provedbe	0	1	Troškovi provedbe za održavanje usmenih rasprava na daljinu iznose između 500 EUR i 10 000 EUR. Trošak uvođenja načina plaćanja kreditnim karticama putem interneta mogao bi se razlikovati ovisno o upravnoj organizaciji pravosudnog sustava u svakoj državi članici. Procjenjuje se da je nužan fiksni trošak od oko 14 400 EUR.
Društveni učinak	0	1	Očekuje se da će predložene izmjene Uredbe imati pozitivan učinak posebno za osobe u gospodarski nepovoljnom položaju jer nerazmjerni troškovi posebno utječu na tu društvenu skupinu.
Širi gospodarski učinak	0	2	Predložene izmjene Uredbe dovest će do raširenijeg pristupa pravosuđu, što će dovesti do većeg povjerenja u prekograničnu trgovinu i do boljeg funkcioniranja unutarnjeg tržišta .
Izvedivost	0	3	Budući da je europski postupak za sporove male vrijednosti izravno primjenjiv u državama članicama, većina njih nije donijela sporedne nacionalne propise i stoga neće morati prilagoditi nacionalno zakonodavstvo zbog revizije Uredbe.
Temeljna prava	0	1	Postupovna jamstva postala su važnija jer se povećava vrijednost zahtjeva. Zbog toga se 3. mogućnošću politike nadopunjuje uvođenje višeg praga uz ograničenje diskrecijskih ovlasti sudaca da odbiju usmenu raspravu putem IKT-a u okviru EPSMV-a i uz korištenje komunikacijskih sredstava na daljinu uz mogućnost građana da koriste tradicionalna komunikacijska sredstva.

6. PREFERIRANA MOGUĆNOST

Na temelju procjene učinaka, **preferirana je mogućnost 3.** mogućnost politike sa sljedećom kombinacijom podmogućnosti:

Povećati prag na 10 000 EUR: ako pojednostavljeni postupak postane dostupan i za zahtjeve u vrijednosti između 2 000 EUR i 10 000 EUR, u takvim prekograničnim predmetima smanjit će se sudski troškovi. **Proširiti teritorijalno područje primjene Uredbe** na sve predmete koji nisu isključivo domaći. Osigurati da **elektronička dostava** bude ravnopravna dostavi poštanskom službom. Na taj će se način smanjiti ukupni troškovi prijenosa pismena.

U slučaju nužnih rasprava, uvesti obvezu organizacije rasprava sredstvima na daljinu, kao što su videokonferencija ili telekonferencija: prednosti uključuju skraćenje vremena prijevoza i troškova za MSP-ove i potrošače.

Ograničiti sudske troškove na 10% vrijednosti spora uz mogućnost određivanja fiksne minimalne naknade od najviše 35 EUR: Određivanjem gornje granice sudskih troškova u slučaju europskog postupka za sporove male vrijednosti smanjili bi se troškovi u onim državama članicama u kojima su troškovi nerazmjerni vrijednosti takvih zahtjeva.

Osigurati obvezno prihvaćanje bankovnih prijenosa i kreditnih/debitnih kartica kao načina plaćanja naknada: općenita učinkovitost pravosudnog sustava vjerojatno će se povećati jer će stranke snositi manje troškove, a javna tijela snosit će samo neznatne troškove provedbe.

Ukloniti obvezu prevođenja Obrasca D, osim Odjeljka 4.3 (sadržaj presude): rješenjem će se smanjiti troškovi izvršenja.

Uvesti obvezu za države članice da obavijeste Komisiju o sudskim troškovima i načinima plaćanja sudskih pristojbi: tom bi se izmjenom povećala transparentnost.

Uvesti obvezu za države članice da obavijeste Komisiju o tome gdje stranke mogu dobiti praktičnu pomoć u ispunjavanju obrazaca: izmjenom bi se povećala transparentnost.

7. PRAĆENJE I OCJENJIVANJE

U cilju praćenja učinkovite primjene izmijenjene Uredbe, Komisija će provoditi redovito ocjenjivanje i izvješćivanje. Kako bi ispunila te zadaće, Komisija će pripremati redovna izvješća o ocjeni primjene Uredbe na temelju savjetovanja s državama članicama, zainteresiranim strankama i vanjskim stručnjacima. Održavat će se i redovni sastanci stručnjaka na kojima će se raspravljati o problemima u provedbi i razmjenjivati najbolja praksa između država članica u okviru Europske pravosudne mreže u građanskim i trgovačkim stvarima.